

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів I курсу ОС «Бакалавр»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Термін практики
2 тижні з 06.12.2021 – 19.12.2021
4 тижні з 10.01.2022 – 06.02.2022

КИЇВ – 2021

Робоча програма ознайомчої практики, освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2021. 26 с.

Укладачі:

Сінельнікова В. В., кандидат історичних наук, доцент

Пістунова Т. В., доцент

Лігус В. О., заслужений артист України, доцент з/н.

Рецензент:

Остапенко Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного
університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 25 серпня 2021 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету
культури і мистецтв

Протокол № 2 від 03 вересня 2021 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	5
2. Терміни проходження практики	8
3. Перелік основних баз практики	8
4. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	10
5. Перелік і зразки звітних документів, які необхідно заповнити здобувачу під час практики для подання на кафедру після її закінчення	10
6. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	12
7. Обов'язки здобувачів на практиці	14
8. Обов'язки керівників практик від кафедри і баз практики	14
9. Правила техніки безпеки	16
10. Критерії оцінювання	18
11. Рекомендована література	21
Додатки	24

ВСТУП

Місце практики в навчальному процесі. У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності 025 «Музичне мистецтво», досвіду самостійної роботи.

Засвоєння практичних навичок професії музиканта за освітньою програмою «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» починається з ознайомчої практики здобувачів. Вона проводиться на денному відділенні, частково – у першому і здебільшого – у другому семестрах I-го курсу.

Ознайомча практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до рівня вищої освіти бакалавр музичного мистецтва.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження ознайомчої практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Можливими базами для проведення ознайомчої практики є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, професійні і аматорські ансамблі і вокальні студії, музичні школи тощо).

Під час проходження ознайомчої практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збирають та аналізують матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження ознайомчої практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Ознайомча практика – перший етап практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона розширює уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяє усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки і застосовувати їх у подальшій роботі.

Мета ознайомчої практики – ознайомлення здобувачів з різними видами музично-педагогічної і виконавської діяльності.

Завданнями ознайомчої практики є:

- ознайомитись з історією підприємства, організації, закладу;

- ознайомитись з структурою та основними видами діяльності баз практики;
- здобути знання щодо специфіки роботи музиканта в різних галузях діяльності;
- ознайомитись з правилами, обов'язками та етичним кодексом практикуючого музиканта;
- ознайомитись з музичною документацією:

Здобувачі-практиканти набувають **уміння**: організувати робоче місце музиканта; вести щоденник спостережень; скласти план роботи. Практиканти виробляють **навички** виступу перед аудиторією та спілкування з адміністрацією бази практики.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збір та аналіз матеріалів для звіту. Усвідомлення здобувачами майбутньої сфери діяльності, змісту вищої освіти та фахової підготовки

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап ознайомчої практики		
Отримання основних завдань здобувачем - практикантом	<ul style="list-style-type: none"> - пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики; - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету ознайомчої практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів; - інформувати керівника про бази проходження практики. 	8 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пріоритетних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій; - звітність з питань 	12 год.

	проходження ознайомчої практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану.	
Практичний етап ознайомчої практики		
Реалізація плану – виконання завдань	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - консультується з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом ознайомчої практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики. 	120 год.
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження ознайомчої практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ; - звіт про проходження практики, - щоденник про проходження практики; - характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівниками від кафедри оцінка діяльності студента. 	20 год.
Звітний етап ознайомчої практики		
Написання звіту та	Підготовка здобувачем-	20 год.

захист ознайомчої практики	<p>практикантом звітної документації з ознайомчої практики до здачі керівнику від кафедри;</p> <p>до складу звітної документації входить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів та вистав тощо) - захист ознайомчої практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності ознайомчої практики за результатами захисту. 	
	Всього 180 годин	180 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження ознайомчої практики здобувачами I курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2021-2022 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження ознайомчої практики:

I семестр – **06.12.2021 – 19.12.2021 р.;**

II семестр – **10.01.2022 – 06.02.2022р.**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Заняття під час практики. Обов'язковою складовою ознайомчої практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському студентському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент – О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення професійного рівня навчального студентського творчого колективу, набуття і розвитку практичних навичок колективно-мистецької роботи; активної участі у підготовці концертних програм до підсумкової атестації випускників. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на ознайомчу практику (за робочими планами на 2021 – 2022 навчальний рік – 45 годин).

3.1. Бази практики – ОПШ «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
1.	Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»	Київ, вул. Серафимовича, 3а	Директор-художній керівник – Генсіцька І. Б.	(044) 550-13-79, 553-94-69
2.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
3.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
4.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник – Стоцький В. І	(098) 498-35-16
5.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор навчальної студії - Видрак М. Р.; Викладач - фольклорист – Пихтін Є. В.	(044) 486-49-51
6.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	(066) 33-44-500; (063)-64-54-111
7.	Комунальний заклад культури "Муніципальна академічна чоловіча хорова капела ім. Л.М. Ревуцького	Київ, вул. Басейна	Головний диригент Курач Ю. В.	(067) 703 84 44
8.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34

9.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98
10.	Академічний хор «Mogavsksi». Київський міський центр народної творчості та культурологічних досліджень	Київ, вул. Велика Васильківська, 76-Б	Художній керівник – Радько О. В.	(095) 432 69 93
11.	Національний академічний театр опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка	Київ, вул. Володимирська, 50	Головний хормейстер – народний артист України Пліш Б. М	(067)-320-31-79
12.	Ансамбль народної музики «Дзвіночок» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Толмачов Р. В.	(097) 549 61 81
13.	НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського	Київ, вул. Героїв Оборони, 15	Художній керівник – Якимчук Володимир Якович	(067) 596 26 04
14.	Інші творчі (культурні, освітянські) установи м. Києва (театри, музеї, Національні творчі колективи та ін.)			

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів І курсу непередбачений вимогами проходження ознайомчої практики. Основною формою організації ознайомчої практики є проведення **екскурсій під час практики.** Екскурсія – форма організації навчання, за якої навчальна робота здійснюється у рамках безпосереднього ознайомлення з об'єктом вивчення. Екскурсії під час практики проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про бази практики, їх організаційну структуру, взаємодію їх окремих підрозділів, діючу систему управління, робочий процес. Для поширення світогляду та ерудиції здобувачів екскурсії доцільно проводити на різноманітних творчо-мистецьких базах, де вони проходять ознайомчу практику.

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ СТУДЕНТУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження ознайомчої практики студенти звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності студента за практику – це подання електронного

звіту, з рецензією керівника від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики студент у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

1. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. (див. Додаток 1)
2. Звіт про виконану роботу. (див. Додаток 2)

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах, в умовах карантину щоденник можливо подавати в електронному вигляді зі збереженням формату;
- після проходження ознайомчої практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики;
- до вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії;
- звіт з практики захищається студентом перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план студента за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13);
- текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал);
- до звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про ознайомчу практику. Мета та завдання ознайомчої практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час ознайомчої практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим в залежності від специфіки роботи практиканта):

1. Вести щоденник спостережень.
2. Ознайомитись з особливостями роботи творчих колективів (хорів професійних та аматорських, вокальних студій) в дитячих музичних навчальних закладах I-II рівня акредитації. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва закладу, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).
3. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності артиста музичного колективу (за фаховим спрямуванням) та диригента: відвідати репетиції 5-6 професійних та 5-6 провідних аматорських колективів (в умовах карантину – on line репетиції). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, підпорядкування, рік створення, жанр, творче спрямування, репертуар, мистецькі досягнення, концертна діяльність, дані про керівників, склад та характеристика учасників колективу, види занять та аналіз творчого процесу, графік роботи.
4. Ознайомитися з особливостями концертної діяльності музичного колективу (за фаховим спрямуванням): відвідати не менше 10 концертів колективів різних жанрів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, коротка довідка про колектив, жанр, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.
5. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності виконавців-солістів: відвідати не менше 7 сольних концертів виконавців різних спеціальностей (в умовах карантину використовувати інтернет-ресурси). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: коротка інформація про виконавця, дата концерту, особливості виконавської манери, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.
6. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.
7. Оформити звітні документи практики.

6.1. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Ознайомча практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Зокрема, основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів та передбачає можливість участі у колективних заходах. Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.2. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування.

Метою самостійної роботи є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних знань навчальної дисципліни, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачу пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів програми з фаху, хору;
- опанувати репертуар народнопісенної традиції різних форм і стилів творчих колективів;

- розвинути навички читання з листа вокально-хорових творів;
- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисципліни «Хорове сольфеджіо», «Читання вокально-хорових партитур», «Історія та теорія народнопісенного виконавства».

7. ОBOB`ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно виконувати графік проходження ознайомчої практики;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі – програму практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОBOB`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження ознайомчої практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторії

навчально-практичної підготовки. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчальний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації ознайомчої практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчальний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості графіку проходження ознайомчої практики та проведення відповідних заходів до роботи практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком ознайомчої практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення програми практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворості відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;

- подання завідуючому кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, які закріплюються за видами практики.

8.2. Обов'язки керівника практики від підприємства:

- розробляє план дій здобувачам-практикантам та знайомить їх з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати огляд студентами робочих місць, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності менеджера на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчальний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50

в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вимог трудового законодавства, передбачених для працівників бази практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро- травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремії шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з ознайомчої практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з ознайомчої практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Творчий колектив (за фаховим спрямуванням)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження ознайомчої практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики студент припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження ознайомчої практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені не дбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«E (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання ознайомчої практики, студент не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ : навч. посіб. 2002. 439 с.
3. Волошин Розвиток вокально-виконавської майстерності вокалістів мистецьких навчальних закладів. Зб. наук. пр. Уманського держ. педаг. унів. 2021. Вип. 4. С.136-142
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять. Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Кречко Н. М. Академічне хорове мистецтво України : монографія. Київ : 2017. 219 с.
7. Кречко Н. М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль : Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія : мистецтвознавство», 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68
8. Лашенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
9. Лебідь Ю.С. Формування досвіду саморегулювання студентів-музикантів: Методичні рекомендації для викладачів ЗВО культури і мистецтв. Київ, 2019. 52 с.
10. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 216 с.
11. Нарожна Н. І. Постановка голосу для студентів 2 курсу. Київ : Ліра – К, 2017. 36 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття // Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр. Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Кречко Н.М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль: Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія : мистецтвознавство», 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68.

3. Перцова Н.О., Шевченко В.В., Симеонова Ю.В. Музично-теоретичний практикум (сольфеджіо, гармонія) : методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 93 с.
4. Перцова Н.О., Шевченко В.В., Симеонова Ю.В. Хорознавство: методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 68 с.
5. Регеша Н.Л. Особливості роботи з вокалістом-початківцем: художньо-виконавський аспект // *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал/* Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. освіти ім. М. В. Остроградського; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. № 3 (180), 2018.С. 77-80.
6. Сіненко О. Особливості міжколективних зв'язків студентських аматорських хорових колективів. Україна – Греція в діалозі культур : Афонська спадщина, Грецько-слов'янські зв'язки, мовні та наукові контакти. Зб. наук. праць. Київ : Міленіум. 2015. С. 181 – 184.
7. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ, 2017. 180 с.
8. Сучасне вокальне мистецтво в Україні монографія / ред. – упор. В.В. Сінельнікова, А.Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
9. Словник-довідник співака : навч. посіб. уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, вид. 2. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с.
10. Ткач А.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів : Фах «Сольний спів». НААКіМ. Київ : 2017. 32 с.
11. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Інформаційні ресурси

1. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського.
3. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
4. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
5. Виноградов К. Работа над дикцией в хоре // Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1703903/>
6. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування // Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia/
7. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі // Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/>

8. Виробнича практика та стажування [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/id/3144>
9. Юнак О. Емоційно-вольова складова підготовки студента-музиканта до диригентсько-хорової діяльності. <https://bit.ly/3fJ0fwD>

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
1.	06.12.21 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
2.	07.12.21 р.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
3.	08.12.21 р.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Зразок титульного аркуша “Звіт про практику”
Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з _____ по _____

Посилання на сайти провідних мистецьких колективів

1. Національна опера України <https://www.youtube.com/c/KyivOpera>
Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької <https://www.youtube.com/user/OperaLviv/videos>
2. Харківський національний академічний театр опери і балету:
<http://hatob.com.ua/ukr/multimedia/video>
3. Одеський національний академічний театр опери та балету:
<https://opera.odessa.ua/ua/>
4. Національний академічний оркестр народних інструментів України :
<https://noni.org.ua/>
5. Київський національний академічний театр оперети:
<https://www.youtube.com/user/KievOperetta/featured>
6. Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина» :
<https://bit.ly/3KK4IgM>
7. Київський академічний ансамбль української музики «Дніпро»:
<https://www.facebook.com/dnipro.kiev/videos/818428695365695/>
8. Національна заслужена капела України "ДУМКА" :
<http://www.dumkacapella.com.ua/>
9. Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки: <https://bit.ly/3KJ4oz6>
10. Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»:
<https://www.facebook.com/folkberehynya/>
11. Академічний хор ім. Платона Майбороди Національної радіокомпанії України: <http://radiochoir.com.ua/ukr/>
12. Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»:
<https://bit.ly/3KDq4MW>
13. Школа автентичного народного танцю при Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара»:
<https://honchar.org.ua/events/shkola-narodnoho-tantsyu/>
14. Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва: <https://bit.ly/3IzhP2K>
15. Зразковий художній колектив «Театр пісні «Ладоньки» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва :
<https://bit.ly/3nVLiMt>
16. НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського: <https://nubip.edu.ua/node/4655>
17. Віденська Опера: <https://bit.ly/3KSYVWD> (для перегляду LIVE STRIM необхідна реєстрація)
18. Паризька Опера <https://www.operadeparis.fr/en/magazine/medias>
19. Королівський оперний театр Ковент-Гарден: <https://bit.ly/3nVCs0Y>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів II курсу ОС «Бакалавр»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Термін практики
4 тижні з 22.11.2021 – 19.12.2021
8 тижнів з 10.01.2022 – 06.03.2022

КИЇВ – 2021

Робоча програма навчальної практики, освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2021. 26 с.

Укладачі:

Сінельнікова В. В., кандидат історичних наук, доцент

Пістунова Т. В., доцент

Лігус В. О., заслужений артист України, доцент з/н

Рецензент:

Остапенко Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного
університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 25 серпня 2021 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету
культури і мистецтв

Протокол № 2 від 03 вересня 2021 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	6
2. Термін практики	9
3. Перелік основних баз практики	9
4. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	11
5. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	11
6. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	12
7. Обов'язки здобувачів на практиці	14
8. Обов'язки керівників практик від кафедри і баз практики	15
9. Правила техніки безпеки	17
10. Критерії оцінювання	18
11. Рекомендована література	21
12. Додатки	24

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма навчальної практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до творчого переосмислення традицій українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження навчальної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Можливими базами для проведення навчальної практики на II-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, професійні та аматорські вокальні ансамблі і студії, музичні школи та школи мистецтв тощо).

Навчальна практика на II-му курсі розподіляється на дві складові: організаційна та виконавська (у творчому колективі). *Організаційна практика* – другий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі, просвітницькі та благодійні культурно-мистецькі заходи. В ході *виконавської (у творчому колективі за фаховим спрямуванням) практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності. Отже, під час проходження навчальної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збирають та аналізують матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження навчальної практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Навчальна практика – наступний етап практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона розширює уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяє усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки

Метою навчальної практики на II-му курсі є узагальнення і систематизація набутих здобувачами теоретичних знань, вироблення вмінь та навичок, застосування їх на практиці. Навчальна практика має дві складові: організаційна практики та виконавська практика.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних навчальних закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – здобуття практичних навичок колективного музикування.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики;
- виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики;
- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом виконавського процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- ознайомлення з вокально-хоровим репертуаром української народнопісенної традиції;
- оволодіння організаційними основами функціонування освітнього закладу, творчого колективу.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності та збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап навчальної практики		

Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<p>Пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету навчальної практики на основі отриманих теоретичних і практичних знань з фахових курсів; - інформувати керівника про базу проходження практики. 	12 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій; - звітність з питань проходження навчальної практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	8 год.
Практичний етап навчальної практики		
Реалізація плану – виконання завдань	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультиється з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує графік проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу на базі практики; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з 	230 год.

	предметом навчальної практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики.	
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження навчальної практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження практики; - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності студента. 	40 год.
Звітний етап навчальної практики		
Написання звіту та захист навчальної практики	Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з навчальної практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ. До складу звітної документації входить: <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів та вистав тощо) - захист навчальної практики 	70 год.

	перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності навчальної практики за результатами захисту.	
	Всього 360 годин	360год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження навчальної практики студентами II курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2021-2022 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження навчальної практики:

I семестр – **22.11.2021 – 19.12.2021р.**

II семестр – **10.01.2022 – 06.03.2022р.**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Заняття під час практики. Обов'язковою складовою навчальної практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському студентському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент О. Скопцова. Неперервність занять з творчого колективу протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення професійного рівня творчого колективу, набуття і розвитку практичних навичок колективно-мистецької роботи; активної участі у підготовці концертних програм до підсумкової атестації. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на навчальну практику (за робочими планами на 2021 – 2022 навчального року – 90 годин).

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
15.	Київський академічний театр українського	Київ, вул. Серафимовича, 3а	Директор-художній керівник – Генсіцька І. Б	(044) 550-13-79, 553-94-69

	фольклору «Берегиня»			
16.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
17.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
18.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник – Стоцький В. І	(098) 498-35-16
19.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	телефон 486-49-51
20.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	066 33-44-500; 063-64-54-111
21.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
22.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання на виконавську практику у творчому колективі (за фаховим спрямуванням):

1. Ознайомитись з функціями хормейстера .
2. Опанувати принципи роботи з нотним текстом.
3. Опанувати види репетиційної роботи.
4. Розвинути навички розспівування колективу (для диригентів та співаків).

5. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
6. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
7. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
8. Брати участь в концертних виступах творчого колективу (тематичних, просвітницьких, благодійних).
9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану навчальної проходження практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів II курсу передбачає підготовку наступних документів:

- список здобувачів II курсу для проходження навчальної практики;
- закріплення академічних груп за керівниками практики від університету, факультету;
- підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства);
- підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження навчальної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується студентові за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

3. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. *(див. Додаток 1)*
4. Звіт про виконану роботу. *(див. Додаток 2)*

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- Щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах.
- Після проходження навчальної практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики.
- До вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії.
- Звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- Звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13).
- Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал).
- До звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про навчальну практику. Мета та завдання навчальної практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час навчальної практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим в залежності від специфіки роботи практиканта):

1. Вести щоденник спостережень.
2. Ознайомитися з основами організації музичного колективу. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).
3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів: відвідати 2-3 заходи (в умовах карантину в on line режимі). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні та акустичні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу.
4. Вивчити за допомогою керівника від бази практики із творчим колективом 2-3 твори, брати участь у репетиційній і концертній діяльності колективу як помічник керівника від бази практики; помічник диригента/хормейстера хору; помічник інспектора хору.
5. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.
6. Ознайомитися з вимогами щодо текстів оголошень, афіш, програм і запрошень на концерт:
 - а) скласти текст оголошення про набір до навчального музичного закладу, про проведення академічного концерту, технічного заліку, іспиту;
 - б) скласти текст афіші, програми та запрошення на концерт.
7. Оформити звітні документи практики.

6.1. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Навчальна практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Зокрема, основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, вокально-хоровим репертуаром, особливостями роботи хорових колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів та передбачає можливість участі у колективних заходах.

Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.2. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та вокально-хорових партитур, необхідних для належного засвоєння спеціальних навчальних дисциплін, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачу пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів з програми з фаху;
- опанувати вокально-хорового репертуару народнопісенної традиції;
- розвинути навички читання з листа вокально-хорових творів;
- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисципліни: «Гармонія», «Історія світової музики».

7.ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;

- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму навчальної практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження навчальної практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією навчально-практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчальний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації навчальної практики здобувачів;

- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчальний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи здобувачів - практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком навчальної практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми навчальної практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, які закріплюються за видами практики.

8.2. Обов'язки керівник практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;

- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчальний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро-травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).

5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу студента під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з навчальної практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з навчальної практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Творчий колектив (за фаховим спрямуванням)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження навчальної практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження навчальної практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені не дбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«E (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання навчальної практики, студент не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим

			повторним вивченням дисципліни
--	--	--	--------------------------------------

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Дорофєєва В.Ю., Брояко Н.Б. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
7. Лашенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
8. Перцова Н.О., Дорофєєва В.Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434.
9. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
10. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
11. Сучасне вокальне мистецтво в Україні (колективна монографія) / Ред. – упор. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
12. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття // Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр. Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. К. : Музична Україна, 1999. 334 с.
3. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посібник. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
4. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О.Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
5. Растригіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
6. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : Навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
7. Скопцова О.М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал*. Вип.1 (184), 2019. С. 59-61
8. Шевченко В.В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. Видав. ТНПУ. Журнал «Наукові записки». №1, 2018. С. 334 - 340.
9. Шевченко В.В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». Харківська державна академія культури. Зб. наук. праць «Культура України». № 61. 2018. С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

1. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського.
2. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
3. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
4. Береза А.В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики: навчально-метод. посібник [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3Ayx8pj>

5. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування // Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia
6. Кречко Н.М., Якобенчук Н.О. Дитячий хоровий спів та його роль у музичній культурі. Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» № 2, (185) 2019. С. 76-79.
7. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі // Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/>
8. Кузніченко О.В. Особливості проходження педагогічної практики студентів спеціальності «музичне мистецтво» [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN28/8.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
4.	22.11.21 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
5.	23.11.21 р.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
6.	24.11.21 р.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Зразок титульного аркуша “Звіт про практику”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з _____ по _____

Посилання на сайти провідних мистецьких колективів

1. Національна опера України <https://www.youtube.com/c/KyivOpera>
Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької <https://www.youtube.com/user/OperaLviv/videos>
2. Харківський національний академічний театр опери і балету:
<http://hatob.com.ua/ukr/multimedia/video>
3. Одеський національний академічний театр опери та балету:
<https://opera.odessa.ua/ua/>
4. Національний академічний оркестр народних інструментів України :
<https://noni.org.ua/>
5. Київський національний академічний театр оперети:
<https://www.youtube.com/user/KievOperetta/featured>
6. Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина» :
<https://bit.ly/3KK4IgM>
7. Київський академічний ансамбль української музики «Дніпро»:
<https://www.facebook.com/dnipro.kiev/videos/818428695365695/>
8. Національна заслужена капела України "ДУМКА" :
<http://www.dumkacapella.com.ua/>
9. Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки: <https://bit.ly/3KJ4oz6>
10. Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»:
<https://www.facebook.com/folkberehynya/>
11. Академічний хор ім. Платона Майбороди Національної радіокомпанії України: <http://radiochoir.com.ua/ukr/>
12. Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»:
<https://bit.ly/3KDq4MW>
13. Школа автентичного народного танцю при Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара»:
<https://honchar.org.ua/events/shkola-narodnoho-tantsyu/>
14. Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва: <https://bit.ly/3IzhP2K>
15. Зразковий художній колектив «Театр пісні «Ладоньки» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва :
<https://bit.ly/3nVLiMt>
16. НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського: <https://nubip.edu.ua/node/4655>
17. Віденська Опера: <https://bit.ly/3KSYVWD> (для перегляду LIVE STRIM необхідна реєстрація)
18. Паризька Опера <https://www.operadeparis.fr/en/magazine/medias>
19. Королівський оперний театр Ковент-Гарден: <https://bit.ly/3nVCs0Y>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів III курсу ОС «Бакалавр»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Термін практики
4 тижні з 22.11.2021 – 19.12.2021
10 тижнів з 10.01.2022 – 20.03.2022

КИЇВ – 2021

Робоча програма виробничої практики, освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2021. 29с.

Укладачі:

Лігус В. О., заслужений артист України, доцент з/н

Пістунова Т. В., доцент

Сінельнікова В. В., кандидат історичних наук, доцент

Рецензент:

Остапенко Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного
університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 25 серпня 2021 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету
культури і мистецтв

Протокол № 2 від 03 вересня 2021 року

ЗМІСТ

Вступ	4
13. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	6
14. Термін практики	10
15. Перелік основних баз практики	10
16. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	12
17. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	12
18. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	14
19. Обов'язки здобувачів на практиці	16
20. Обов'язки керівників практик від кафедри і баз практики	16
21. Правила техніки безпеки	18
22. Критерії оцінювання	19
23. Рекомендована література	24
Додатки	25

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності чи спеціалізації, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма переддипломної практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до готовності реалізовувати власний практичний досвід у різних видах народнопісенного хорового виконавства в контексті концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

СКВ21. Здатність створювати різноманітні інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, застосованих в площині професійної композиторської творчості.

Можливими базами для проведення виробничої практики на III-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці, педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні та аматорські колективи; вокальні студії, музичні школи та школи мистецтв тощо).

Виробнича практика на III-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольо-виконавська. *Організаційна практика* – важливий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних

навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході *виконавської (у творчому колектив за фаховим спрямуванням) практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольно-виконавська практика, в ході якої здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та поза аудиторної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних та акустичних умов, вчать налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. Сольно-виконавська практика у VI семестрі є обов'язковою для всіх здобувачів ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)».

Отже, під час проходження виробничої практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності тощо і збирають матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться установча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Метою виробничої практики на III-му курсі загалом є формування професійних навичок, уміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних виробничих умовах при виконанні обов'язків, всебічна адаптація в умовах професійної роботи.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних освітніх закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – розвиток практичних навичок колективного музикування.

Мета сольно-виконавської практики – розвиток сценічних навичок сольного та ансамблевого виконавства в реальних концертних умовах.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом виконавського процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання практично-орієнтованих, творчих проєктів;
- ознайомлення з репертуаром різних форм, стилів і жанрів;
- оволодіння організаційними основами функціонування творчого колективу, освітньої установи;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності та збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап виробничої практики		
Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<ul style="list-style-type: none">- пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики;- отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики;- чітко знати основні вимоги щодо предмету виробничої практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів;- інформувати керівника про базу проходження практики.	10 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none">- пріоритетних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва з урахуванням фахового	20 год.

	<p>спрямування ФММ КНУКіМ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - робочої програми та методичних рекомендацій щодо проходження виробничої практики; - звітність з питань проходження виробничої практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	
Практичний етап виробничої практики		
Реалізація плану – виконання завдань	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультується з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом виробничої практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики. 	340 год.
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження виробничої практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження 	25 год.

	<p>практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності студента. 	
Звітний етап виробничої практики		
Написання звіту та захист виробничої практики	<p>Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з виробничої практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ. До складу звітної документації входять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів, музичних вистав тощо) - захист виробничої практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності виробничої практики за результатами захисту. 	25 год.
	Всього 420 годин	420 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження виробничої практики здобувачами III курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2021-2022 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження виробничої практики:

I семестр – **22.11.2021 – 19.12.2021 р.**

II семестр – **10.01.2022 – 20.03.2022 р.**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Виробнича практика – виконавська в художньому колективі та сольновиконавська практики (повністю або окремі її складові) можуть здійснюватися безпосередньо у навчальному процесі – шляхом практичної роботи з навчальним хором, ансамблем, в якості диригента, артиста творчого колективу. Здобувачі під час практики беруть участь у програмах академічних концертів, екзаменів, сольних концертів; реалізують свої творчі проекти в концертній, просвітницькій, благодійній діяльності факультету музичного мистецтва. Відтак, обов'язковою складовою виробничої практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському студентському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент, О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення рівня професійного розвитку хорового колективу, набуття та закріплення практичних навичок колективно-мистецької роботи. Заняття у хорі займає 25% від відведеного навчального часу на виробничу практику – за робочими планами на 2021 – 2022 навчального року – 105 годин.

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
23.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	м. Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
24.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	м. Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О.О.	(044) 280-95-02; 280-95-89

25.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник Стоцький В. І	(098) 498-35-16
26.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	м. Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	(044) 486-49-51
27.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	066 33-44-500; 063-64-54-111
28.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
29.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання на виконавську практику у народному хорі:

1. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
2. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
3. Ознайомитись з функціями хормейстера (для диригентів); керівника вокального ансамблю (для вокалістів).
4. Виконувати обов'язки інспектора (старости) творчого колективу (для співаків та артистів хору).
5. Допомогати керівникові (диригентам, вокалістам) в організації зведених та групових репетицій.
6. Розвинути навички розспівування колективу (для диригентів та співаків).
7. Опанувати вокально-хоровий репертуар різних форм і стилів.

8. Брати участь в концертних виступах народного хору (тематичних, просвітницьких, благодійних).
9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану проходження практики.

Індивідуальні завдання на сольо-виконавську практику:

1. Взяти участь у концертах різного спрямування (сольних, ансамблевих): навчальних, тематичних просвітницьких, благодійних, звітних. Проявити сценічну витримку, відтворити художньо-образну сферу музики, розкрити жанрово-стильові та формотворчі особливості народнопісенного репертуару.
2. Розробити сценарій культурно-мистецького заходу (тематика, драматургія, сценічне втілення) і брати в ньому участь в якості соліста або ансамблевого виконавця.
3. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану сольо-виконавської практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів III курсу передбачає підготовку наступних документів:

- список здобувачів III курсу для проходження виробничої практики;
- закріплення академічних груп за керівниками практики від університету, факультету;
- підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства);
- направлення на місце проходження практики з вказаними термінами перебування на базі практики;
- підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження виробничої практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

5. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. (див. Додаток 1)

6. Звіт про виконану роботу. (див. Додаток 2)

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- Щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах.
- Після проходження виробничої практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики.
- До вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії.
- Звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- Звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13).
- Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал).
- До звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про виробничу практику. Мета та завдання виробничої практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. . ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи (розподіл часу може бути зміненим залежно від специфіки роботи практиканта):

1. Скласти графік відвідування баз проходження практики.
2. Вести щоденник спостережень.

6.1. Індивідуальні завдання на організаційну практику:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).
2. Ознайомитися із структурою управління освітніми музичними закладами I-II рівнів акредитації. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: характеристика закладу, матеріально-технічна база, функції керівників та спеціалістів, штатний розклад, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування закладу, види і форми роботи.
3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу (в умовах карантину використовувати інтернет-ресурси).
4. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.
5. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.

6.2. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Виробнича практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;

- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів, керівників професійних та самодіяльних колективів та передбачає можливість участі у мистецьких заходах.

Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.3. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних навчальних дисциплін, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувач пропонуються наступні види завдань:

- опрацювати методичну та інформаційну літературу з питань менеджменту у мистецькій сфері;
- вивчати нормативні документи функціонування творчих та освітніх установ;
- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів програми з фаху (за фаховим спрямуванням);
- опанувати репертуар різних форм і стилів хорових колективів з урахуванням складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих);
- розвинути навички читання з листа вокально-хорових партитур;

- опрацьовувати музично-теоретичну та нотну літературу з дисциплін: «Фах (диригування/спів)», «Аналіз музичних творів», «Історія української музики».

7. ОBOB`ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму виробничої практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОBOB`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження виробничої практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією

навчально-практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчально-методичний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації виробничої практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчально-методичний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці (на google диску).

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи здобувачів - практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком виробничої практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми виробничої практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;

- подання завідуючому кафедри електронного звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

8.2. Обов'язки керівник практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчально-методичний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро-травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтеся правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам;

відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).

2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з виробничої практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з виробничої практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Творчий колектив (за фаховим спрямуванням)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження виробничої практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження виробничої практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені недбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«E (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання виробничої практики, студент не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D	задовільно	
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

13. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
14. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
15. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
16. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перер. і доп. Харків, 2011. 90 с.
17. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
18. Дорофєєва В.Ю., Брояко Н.Б.. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
19. Лашенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
20. Перцова Н.О., Дорофєєва В.Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434
21. Підгорбунський М.А. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2021. 348 с.
22. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
23. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
24. Сучасне вокальне мистецтво в Україні (колективна монографія) / Ред. – упор. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
25. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю. М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

10. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття // Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр. Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
11. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. Київ : Музична Україна, 1999. 334 с.
12. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посіб. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
13. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О.Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
14. Растригіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
15. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
16. Скопцова О.М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал*. Вип.1 (184), 2019. С. 59-61
17. Шевченко В.В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. Вид-во. ТНПУ. Журнал «Наукові записки». №1, 2018. С. 334 - 340.
18. Шевченко В.В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». Харківська державна академія культури. Зб. наук. праць «Культура України». № 61 (2018). С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

9. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського.
- www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
10. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
11. Береза А.В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики: навчально-метод. посібник [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3Ayx8pj>

12. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування // Режим доступу: <https://bit.ly/34cah6Q>
13. Кречко Н.М., Якобенчук Н.О. Дитячий хоровий спів та його роль у музичній культурі. Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» № 2, (185) 2019. С. 76-79.
14. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі // Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/>
15. Робоча програма виробничої практики: для студентів бакалаврів з напрямку підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» / укл. : Т. В. Зінська. Київ : КУ ім. Бориса Грінченка, 2013 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3fTR4cM>
16. Робоча програма «Виконавська (навчальна) практика» (назва навчальної дисципліни) для студентів за спеціальністю 014/13 Середня освіта, 025 Музичне мистецтво за видами [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3FWZ0EJ>
17. Виробнича практика та стажування [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/id/3144>
18. Кузніченко О.В. Особливості проходження педагогічної практики студентів спеціальності «музичне мистецтво» [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN28/8>.

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача (ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
7.	22.11.21 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
8.	23.11.21 р.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
9.	24.11.21 р.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача (ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з _____ по _____

Посилання на сайти провідних мистецьких колективів

1. Національна опера України <https://www.youtube.com/c/KyivOpera>
Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької <https://www.youtube.com/user/OperaLviv/videos>
2. Харківський національний академічний театр опери і балету:
<http://hatob.com.ua/ukr/multimedia/video>
3. Одеський національний академічний театр опери та балету:
<https://opera.odessa.ua/ua/>
4. Національний академічний оркестр народних інструментів України :
<https://noni.org.ua/>
5. Київський національний академічний театр оперети:
<https://www.youtube.com/user/KievOperetta/featured>
6. Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина» :
<https://bit.ly/3KK4IgM>
7. Київський академічний ансамбль української музики «Дніпро»:
<https://www.facebook.com/dnipro.kiev/videos/818428695365695/>
8. Національна заслужена капела України "ДУМКА" :
<http://www.dumkacapella.com.ua/>
9. Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки: <https://bit.ly/3KJ4oz6>
10. Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»:
<https://www.facebook.com/folkberehynya/>
11. Академічний хор ім. Платона Майбороди Національної радіокомпанії України: <http://radiochoir.com.ua/ukr/>
12. Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»:
<https://bit.ly/3KDq4MW>
13. Школа автентичного народного танцю при Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара»:
<https://honchar.org.ua/events/shkola-narodnoho-tantsyu/>
14. Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва: <https://bit.ly/3IzhP2K>
15. Зразковий художній колектив «Театр пісні «Ладоньки» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва :
<https://bit.ly/3nVLiMt>
16. НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського: <https://nubip.edu.ua/node/4655>
17. Віденська Опера: <https://bit.ly/3KSYVWD> (для перегляду LIVE STRIM необхідна реєстрація)
18. Паризька Опера <https://www.operadeparis.fr/en/magazine/medias>
19. Королівський оперний театр Ковент-Гарден: <https://bit.ly/3nVCs0Y>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів IV курсу ОС «Бакалавр»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Термін практики
4 тижні з 22.11.2021 – 19.12.2021
10 тижнів з 10.01.2022 – 20.03.2022

КИЇВ – 2021

Робоча програма переддипломної практики, освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2021. 29 с.

Укладачі:

Лігус В. О., заслужений артист України, доцент з/н

Пістунова Т. В., доцент

Сінельнікова В. В., кандидат історичних наук, доцент

Рецензент:

Остапенко Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 25 серпня 2021 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 2 від 03 вересня 2021 року

ЗМІСТ

Вступ	4
24. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	7
25. Термін практики	10
26. Перелік основних баз практики	10
27. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	13
28. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	13
29. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	15
30. Обов'язки здобувачів на практиці	17
31. Обов'язки керівників практик від кафедри і баз практики	18
32. Правила техніки безпеки	19
33. Критерії оцінювання	21
34. Рекомендована література	24
Додатки	27

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає переддипломна практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів вищої мистецької освіти на факультеті музичного мистецтва здійснюється у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності, що є одним з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході переддипломної практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма переддипломної практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до творчого переосмислення традицій українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

- ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

СКВ20. Здатність трансформувати народне першоджерело (народну пісню) через авторське перекладення, аранжування, обробку в хоровий твір на основі народнопісенних мелодій.

СКВ21. Здатність створювати різноманітні інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, застосованих в площині професійної композиторської творчості.

Переддипломна практика на IV-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольо-виконавська. *Організаційна практика* – базовий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний та творчий процеси, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході *виконавської практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольо-виконавська практика, в ході якої здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та поза аудиторної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних та акустичних умов, вчаться налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. Сольо-виконавська практика у VII-VIII семестрах є обов'язковою для всіх здобувачів.

Можливими базами для проведення переддипломної практики на IV-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні та аматорські колективи; вокальні студії, музичні школи, школи мистецтв тощо).

Отже, під час проходження переддипломної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи в освітніх та мистецьких установах різних форм

власності, готують програму до підсумкової атестації, збирають та аналізують матеріали для реалізації кваліфікаційної роботи.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Метою переддипломної практики на IV-му курсі загалом є формування професійних навичок, уміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних виробничих умовах при виконанні обов'язків; всебічна адаптація в умовах професійної роботи. Переддипломна практика на IV-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольоно-виконавська.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних освітніх закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – розвиток практичних навичок колективного музикування.

Мета сольоно-виконавської практики – розвиток сценічних навичок сольоного та ансамблевого виконавства в реальних концертних умовах.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом педагогічного (виконавського) процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання програми підсумкової атестації, для реалізації кваліфікаційної роботи, практично-орієнтованих, творчих проектів;
- ознайомлення з репертуаром різних форм, стилів і жанрів;
- оволодіння організаційними основами функціонування творчого колективу, педагогічного закладу;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень; до реалізації інтерпретаційних задумів.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи в освітніх та мистецьких установах різних форм власності; готовність до підсумкової атестації, збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап переддипломної практики		
Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<ul style="list-style-type: none"> - пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики; - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету переддипломної практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів; - систематично інформувати керівника про базу проходження практики. 	10 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва з урахуванням фахового спрямування ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій щодо проходження переддипломної практики; - звітність з питань проходження переддипломної практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	10 год.
Практичний етап переддипломної практики		
	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультиється з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник 	340 год.

Реалізація плану – виконання завдань	<p>проходження практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом переддипломної практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики. 	
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження переддипломної практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження практики; - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності студента. 	30 год.
Звітний етап переддипломної практики		
Написання звіту та захист переддипломної практики	<p>Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з переддипломної практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ.</p> <p>До складу звітної документації входить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою 	30 год.

	керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів, музичних вистав тощо) - захист переддипломної практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності переддипломної практики за результатами захисту.	
	Всього 420 годин	420 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження переддипломної практики здобувачами IV курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2021-2022 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження переддипломної практики:

I семестр – **22.11.2021 – 19.12.2021 р.**

II семестр – **10.01.2022 – 20.03.2022 р.**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Переддипломна практика – виконавська в художньому колективі та сольоно-виконавська практики (повністю або окремі її складові) можуть здійснюватися безпосередньо у навчальному процесі – шляхом практичної роботи з навчальним хором, ансамблем в якості диригента, артиста творчого колективу. Здобувачі під час практики беруть участь у підготовці програм до підсумкової атестації (диригування творчим колективом, сольоно-ансамблеві виступи), у програмах академічних концертів, екзаменів, сольних концертів; теоретично осмислюють та відпрацьовують положення кваліфікаційної роботи (аналізують першоджерела, консультуються з науковими керівниками і викладачами з фаху); реалізують свої творчі проекти в концертній, просвітницькій, благодійній діяльності факультету музичного мистецтва.

Відтак, обов'язковою складовою переддипломної практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі -

Українському студентському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент – О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі (за фаховим спрямуванням) протягом навчального семестру та під час проходження переддипломної практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення рівня професійного розвитку творчих колективів, набуття та закріплення практичних навичок колективно-мистецької роботи та для якісної підготовки до реалізації підсумкової атестації. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на переддипломну практику – за робочими планами 2021 – 2022 навчального року – 105 год.

3.1. Бази практики – ОПІ «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
30.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	м. Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
31.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	м. Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
32.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник Стоцький В. І	(098) 498-35-16
33.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	м. Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	(044) 486-49-51
34.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	(066) 33-44-500; (063)-64-54-111

35.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
36.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання щодо підготовки кваліфікаційної роботи:

1. Аналіз першоджерел (науково – методична література, монографії, статті до теми кваліфікаційної роботи).
2. Музично-текстологічний аналіз музичних творів програми.
3. Формування навичок аналізу виконавських труднощів.
4. Порівняльний аналіз інтерпретацій музичних творів.
5. Обґрунтування історичних, музично-теоретичних основ обраної теми і практичної частини виконавської програми.
6. Характеристика епохи створення, джерел виникнення одного з вокально-хорових творів кваліфікаційної роботи, відомості про їх авторів, аналіз творчості композитора, аранжувальника; особливості обробок музичного матеріалу, аналіз жанрової палітри та стилістики творів.
7. Обґрунтування засобів художньо-музичної виразності, форм і прийомів викладу.

Індивідуальні завдання на виконавську практику у творчому колективі (народний хор):

1. Розвивати навички розспівування хору (для диригентів та співаків).
2. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
3. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
4. Виконувати функції хормейстера (для диригентів); керівника вокального ансамблю (для вокалістів) у роботі з творчим колективом.
5. Виконувати обов'язки інспектора (старости) творчого колективу (для співаків та артистів хору).
6. Допомогати керівникові (диригентам, вокалістам) в організації зведених та групових репетицій.
7. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
8. Брати участь в концертних виступах Українського студентського народного хору ім. С. Павлюченка (тематичних, просвітницьких, благодійних).

9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану проходження практики.

Індивідуальні завдання на сольо-виконавську практику:

1. Взяти участь у концертах різного спрямування: навчальних, тематичних просвітницьких, благодійних, звітних. Проявити сценічну витримку, розкрити художньо-образну сферу музики, відтворити особливості музичної форми твору.
2. Реалізувати репетиційний план підготовки до підсумкової атестації.
3. Проаналізувати та систематизувати методичний та нотний матеріал до підготовки кваліфікаційної роботи.
4. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану сольо-виконавської практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів IV курсу передбачає підготовку наступних документів:

1. Список здобувачів IV курсу для проходження переддипломної практики.
2. Закріплення студентських груп за керівниками практики від університету, факультету.
3. Підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства).
4. Направлення на місце проходження практики з вказаними термінами перебування на базі практики.
5. Підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження переддипломної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

1. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. (див. Додаток 1)
2. Звіт про виконану роботу. (див. Додаток 2)

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах;
- після проходження переддипломної практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики;
- до вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії;
- звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13);
- текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал);
- до звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про переддипломної практику. Мета та завдання переддипломної практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи (розподіл часу може бути зміненим залежно від специфіки роботи практиканта):

1. Скласти графік відвідування баз проходження практики.
2. Вести щоденник спостережень.

6.1. Індивідуальні завдання на організаційну практику:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів (професійних, аматорських). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).
2. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.
3. Підготувати відеозапис програми підсумкової атестації для використання її в умовах карантину.
4. Підготовка до виконання завдань до захисту підсумкової атестаційної кваліфікаційної роботи, концертної програми, здійснення її апробації під час творчих виступів колективу або виконання сольних програм.
5. Розробка сценарного та репертуарного плану до проведення підсумкової атестації, культурно-мистецьких заходів за участі творчих колективів.

6.2. Індивідуальні завдання щодо підготовки кваліфікаційної роботи

Важливим елементом переддипломної практики здобувачів є підготовка кваліфікаційної роботи. Вона вимагає чіткого розуміння основних завдань і етапів її виконання з урахуванням вимог, які визначені в освітній професійній програмі «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)».

1. Обґрунтування принципів добору репертуару, аналіз музичних творів, визначення виконавських завдань.
2. Накопичення методичної та наукової літератури необхідної для висвітлення зазначеної теми. Формування списку літератури.
3. Формування змісту та структури роботи.
4. Характеристика епохи створення, джерел виникнення одного з вокально-хорових творів кваліфікаційної роботи, відомості про їх авторів, аналіз творчості композитора, аранжувальника; особливості обробок музичного матеріалу, аналіз жанрової палітри та стилістики творів.
5. Обґрунтування засобів художньо-музичної виразності, форм і прийомів викладу.

6. В рамках реалізації проєкту формування академічної доброчесності за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», долучатися до проведення вебінарів та професійно-практичних заходів.

6.3. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Переддипломна практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів (професійних, аматорських), професійною діяльністю виконавців-солістів, аматорських гуртів та передбачає можливість участі у колективних заходах. Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання фахової літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних навчальних дисциплін, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачеві пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів з програми з фаху;
- опанувати репертуар різних форм і стилів творчих колективів (професійних, аматорських);
- розвинути навички читання з листа музичних творів;
- опанувати методики створення перекладення, аранжування, обробки в хоровий твір на основі народнопісенних мелодій;
- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисциплін: «Фах (диригування/спів)» «Методика викладання фахових дисциплін», «Музична інтерпретація», «Аранжування та обробка народної пісні»;
- опрацьовувати методичну, музично-теоретичну та інформаційну літературу з питань розробки кваліфікаційної роботи до підсумкової атестації.

7. ОBOB`ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму переддипломної практики, індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач проходить на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОBOB`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво

покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження переддипломної практики здобувачів вищої освіти наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією навчально-практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчально-методичний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації переддипломної практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчально-методичний відділ університету.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком переддипломної практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми переддипломної практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворості відповідності навчальним планам і програмам;

- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

8.2. Обов'язки керівника практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню практикантами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчально-методичний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу студентів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами,

внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро - травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу студента під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з переддипломної практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з переддипломної практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Творчий колектив (за фаховим спрямуванням)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження переддипломної практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження переддипломної практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені недбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«Е (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«**FX (21–60 балів)**» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«**F (0–20 балів)**» – у звіті не висвітлені питання переддипломної практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

26. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
27. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
28. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
29. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків, 2011. 90 с.
30. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
31. Дорофєєва В.Ю., Брояко Н.Б. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
32. Лашенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
33. Перцова Н.О., Дорофєєва В.Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434.
34. Підгорбунський М.А. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2021. 348 с.
35. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
36. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
37. Сучасне вокальне мистецтво в Україні: колективна монографія / Ред. – упор. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
38. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

19. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття // *Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво*: зб. наук. пр. Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
20. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. Київ : Музична Україна, 1999. 334 с.
21. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посібник. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
22. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О.Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
23. Растрігіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
24. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : навч.- метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
25. Скопцова О.М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал*. Вип.1 (184), 2019. С. 59-61
26. Шевченко В.В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. Вид-во. ТНПУ. Журнал «*Наукові записки*». №1, 2018. С. 334 - 340.
27. Шевченко В.В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». Харківська державна академія культури. Зб. наук. праць «*Культура України*». № 61 (2018). С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

19. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського.
20. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
21. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
22. Береза А.В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики : навчально-метод. посібник [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3Ayx8pj>

23. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування // Режим доступу: <https://bit.ly/3KKYRYL>
24. Кречко Н.М., Якобенчук Н. О. Дитячий хоровий спів та його роль у музичній культурі. Електронний науковий фаховий журнал «Імідж сучасного педагога» №2, (185) 2019. С. 76-79.
25. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі // Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/>
26. Робоча програма виробничої практики: для студентів бакалаврів з напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» / укл. : Т. В. Зінська. Київ : КУ ім. Бориса Грінченка, 2013 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3fTR4cM>
27. Робоча програма «Виконавська (навчальна) практика» (назва навчальної дисципліни) для студентів за спеціальністю 014/13 Середня освіта, 025 Музичне мистецтво за видами [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://bit.ly/3FWZ0EJ>
28. Виробнича практика та стажування [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/id/3144>
29. Кузніченко О.В. Особливості проходження педагогічної практики студентів спеціальності «музичне мистецтво» [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN28/8.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
10.	22.11.21 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
11.	23.11.21 р.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
12.	24.11.21 р.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс _____

Група _____

Кафедра _____

Спеціальність _____

Назва ОПП _____

Вид практики _____

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з _____ по _____

Посилання на сайти провідних мистецьких колективів

1. Національна опера України <https://www.youtube.com/c/KyivOpera>
Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької <https://www.youtube.com/user/OperaLviv/videos>
2. Харківський національний академічний театр опери і балету:
<http://hatob.com.ua/ukr/multimedia/video>
3. Одеський національний академічний театр опери та балету:
<https://opera.odessa.ua/ua/>
4. Національний академічний оркестр народних інструментів України :
<https://noni.org.ua/>
5. Київський національний академічний театр оперети:
<https://www.youtube.com/user/KievOperetta/featured>
6. Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина» :
<https://bit.ly/3KK4IgM>
7. Київський академічний ансамбль української музики «Дніпро»:
<https://www.facebook.com/dnipro.kiev/videos/818428695365695/>
8. Національна заслужена капела України "ДУМКА" :
<http://www.dumkacapella.com.ua/>
9. Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки: <https://bit.ly/3KJ4oz6>
10. Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»:
<https://www.facebook.com/folkberehynya/>
11. Академічний хор ім. Платона Майбороди Національної радіокомпанії України: <http://radiochoir.com.ua/ukr/>
12. Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»:
<https://bit.ly/3KDq4MW>
13. Школа автентичного народного танцю при Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара»:
<https://honchar.org.ua/events/shkola-narodnoho-tantsyu/>
14. Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва: <https://bit.ly/3IzhP2K>
15. Зразковий художній колектив «Театр пісні «Ладоньки» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва :
<https://bit.ly/3nVLiMt>
16. НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського: <https://nubip.edu.ua/node/4655>
17. Віденська Опера: <https://bit.ly/3KSYVWD> (для перегляду LIVE STRIM необхідна реєстрація)
18. Паризька Опера <https://www.operadeparis.fr/en/magazine/medias>
19. Королівський оперний театр Ковент-Гарден: <https://bit.ly/3nVCs0Y>